

KJERSTI A. SKOMSVOLD

tridsat'tri

premedia

KJERSTI A. SKOMSVOLD

tridsaťtri

Z nórciny preložil
Miroslav Zumrík

premedia

Kjersti A. Skomsvold: Tridsaťtri

Prvé vydanie

Copyright © 2014, Forlaget Oktober A/S.

Translation © Miroslav Zumrík, 2020

Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2020

All rights reserved

ISBN 978-80-8159-659-9

PO NOCIACH CHODÍM po tmavom byte a pozerám sa z okna, niekedy tam mesiac je, inokedy nie. Sadnem si do kresla a striedavo hľadím na fotografiu Samuela a fotografiu Ferdinanda, napadne mi, že chcem žiariť ako slnečný lúč a že so Samuelom a dieťaťom by som mohla byť šťastná. Nechcem však používať slová ako šťastie, také slová prianie okamžite premenia na čosi bábovkovité. Pokúšam sa spať posediačky s vystretým chrbtom, je to lepšie než ležať v posteli, ktorá je vodorovná, taká rovná, až mám pocit, že sa prevalím na chrbát, nohy vytrčím do vzduchu a Boh mi uvidí chodidlá. Nemôžem zaspať, som zatrpknutá a sklamaná. Z čoho? Zo života. Môj život je ako chodenie k prázdnej studni bez vedra, hoci teraz nehanebne klamem. Život skrátka nie je nič pre mňa, nemám nijako zvlášť v láske ľudí ani zvieratá, teda, ak sa nad tým nezamyslím, myslenie všetko prekrúti a prehádza. Nemám rada ani to obozretné, takmer až koketné kráčanie životom, ktoré takisto patrí k dospelosti. Poznanie, že sa človek stal cudzincom, prichádza postupne, jedného dňa sa prebudím a viem, že chcem čosi iné. Rozhorela sa vo mne túžba odvrátiť sa od matematiky a otvoriť sa láske, tieto pocity však pred ľuďmi tajím, pretože ak by som otvorila ústa, povedala by som len, že nie som schopná cítiť nič. Ak by som otvorila ústa, svet by postihla akútna depresia. Vyjde slnko a ja sa rozhodnem, že zájdem nakúpiť, v regáloch s konzervami hľadám dieťa, hoci viem, že je to márne, letmo pohýbem perami, poviem: Vrátim sa domov. Rozhliadnem sa a zamrmlm: A basta. Keď človek

nemá život, musí si vytvoriť ilúziu. Rojčím, že som schopná zradiť, mám choré sny, predstavujem si, že podvediem školu, na ktorej učím a kde ma v podstate nikto nepozná, snívam, že sa stanem megalomankou. Byť tak Napoleonom, pomyslí si, či už ho otrávil, alebo nie, byť tak ako ten drobný muž cti, ktorý sa vyhlásil za vládcu Európy! Snívam aj po nociach, keď sa mi v kresle konečne podarí zaspáť a nad strechami svietia hviezdy, vtedy si predstavujem, že jedna moja noha patrí niekomu inému, a chcem, aby patrila Samuelovi. Jeden druhému sa prihovárame tými najkrajšími slovami, írskymi, šepkajú sa do ucha tomu, kto má vzápätí umrieť našou rukou. Codladh samh.

Počula som o prípadoch, keď dieťa príde ešte pred veľkou láskou, to zrejme nie je môj prípad. Teda, ak nepozbieram odvalu a nevyspím sa s mojím nebohým Ferdinandom. Prípadne to môžem urobiť ako albatros, ten takmer celý život strávi vo vzduchu a medzi pristátiami často prejdú celé roky, albatros si vtedy musí držať albatrosie palce, aby natrafil na iného albatrosa, najlepšie opačného pohlavia, jeden druhého znásilnia a vznesú sa opäť do vzduchu s vedomím, že zaistili pokračovanie rodu.

Mám sa teda stať matkou? Nie som z tých, ktorí sa dokážu rozhodnúť, ak pred sebou najprv nenechajú možnosti, aby poletovali ako albatrosy, až kým nepristanú na to, čo urobiť. A niekedy albatrosy vôbec nepristanú. V mojom jednoizbovom bytíku, kde žijem ako opica v klietke, zároveň voľná i vo väzení, by malo tláčať iné srdce než to moje. Presťahovala som sa späť do Nórska, Ferdinand ostal vo Francúzsku pod zemou, Samuel sa má síce k svetlu, ale je príďaleko, až v Írsku. Sme ako triangel, rovnostranný trojuholník, vďaka ktorému lepšie počujem. Musím mať vo svojej blízkosti okrem mňa aj iných

ľudí, inak budem myslieť iba na seba a v takom prípade nikdy nebudem spokojná! Napokon, spokojná by som nemala byť v žiadnom prípade, znamenalo by to moju porážku, také sú pravidlá hry.

Chcem sa upnúť na čosi iné než na matematiku, akoby som tým chcela povedať: Pozrite, mám po boku živú bytosť, ani sa nenazdám a tá bytosť povie prvé slovo, a ja vôbec nemôžem ovplyvniť, aké bude, môže vysloviť akékoľvek! Vezmem si to slovo k srdcu a bude mi na ňom záležať. Chcem dieťa uchrániť pred všetkým zlým, hoci viem, že život by bol pre mňa neznesiteľný, ak by som si neprešla práve zlými vecami. Mám na mysli najmä svoje choré pľúca, ľutujem, že som si tú chorobu privodila, hoci celkom nerozumiem slovu ľutovať, človek predsa robí, čo za daných okolností môže. Uľavilo by sa mi, ak by som sa namiesto o svoje vlastné mohla strachovať o telo dieťaťa. Čo sa týka môjho tela, mám prehľad o primných faktoroch a symptómoch, mnohokrát som spočítala pavúčiky rozlezené po mojom pľúcnom tkanive, mohla by som si viesť podrobnú štatistiku, ak by som chcela, mohla by som vynájsť úplne novú vedu, aby všetko prebiehalo čo najhladšie, čo sa však týka dieťaťa, chcem vedieť iba to nevyhnutné a možno ani toľko nie, stačí mi vedieť, či už dieťa môžem kŕmiť rybacími guľkami s ryžou, alebo mu ešte pár dní postačí suchá strava. Mať dieťa si vyžaduje odvahu.

Dieťa, prípadne, ak to nejde inak, mláďa, sa dá kúpiť u chovateľov. Dostala som tip na človeka, ktorý predáva albatrosie vajcia, albatrosy znášajú iba po jednom, sú veľmi drahé. Musím si zadovážiť znáškové hniezdo, čo nie je problém, mám kontakty. Vezmem do ruky telefón a onedlho mi už pred dverami zabrzdí dodávka s objednávkou. Hniezdo je ako stredne veľký hrniec, položí ho do stredu obývačky, aby som ho mala

stále na očiach. Vajíčko, teda dieťa, sa vyklúje o pár mesiacov. Medzitým budem pri vajíčku ležať na bruchu, hlavu si budem podopierať rukami, až si oderiem lakte, tak pozorne budem sledovať ten zázrak. Vlastne to vôbec nie je zázrak, iba príroda. Z času na čas vajíčko vyberiem z hniezda, schovám si ho pod pazuchu a vkláznem do tmavej kúpeľne. Tam vajíčko vyberiem a posvietim si naň baterkou. Prekvapí ma, čo uvidím, miniatúrne tlčúce srdce, mäkký, tvarujúci sa mozog. Dieťa sa buď narodí, alebo nenarodí, možno z neho ostane bielok, a tak vlastne nezomrie, to by bolo najlepšie. Aj tam, kde netlčie srdce, padajú listy, a tento potrat je, tak ako ostatné potraty, iba kvapkou vo veľkom mori. Dokázala by som prijať takú predstavu a zmieriť sa so smútkom, ešte než by sa úbožiatko jedného dňa prebojovalo von z vajíca; vajíčko by ho vyplulo. Som si istá, že nadišiel môj čas, nikdy som nepochybovala, že ten okamih raz príde, teda, okrem dní, keď som bola presvedčená, že som tú chvíľu už premeškala. Tu však nejde o dieťa, to som ani nepočala, takže musí ísť o lásku. Zažila som už, čo môže byť láska.

S Ferdinandom sme sa predierali snehovými vločkami a tie sa predierali cez nás, vracali sme sa z večierka. Ferdinandove tenké nohy v tmavých nohaviciach, vlasy mu splývali na golier pekného kabáta, spoznala by som ho z profilu aj z niekoľkých metrov, i za šera, a ak by bol ešte ďalej, čosi by ma pritiahlo ulicami, poza rohy, cez kopce a štátne hranice, tak ako sa šíri nákaza, moje ruky by sa mu ovinuli okolo krku a už by ho nepustili. Teraz kráčaľ po mojom boku, zvykol chodiť rýchlo, akoby ho ktosi prenasledoval, a ja takisto nezaháľam, našim tieňom sme nikdy nedali šancu. Pod kabátom som mala iba tenké pančuchy, ale mráz som veľmi nevnímala, rozprávala som rovnako

rýchlo, ako sme kráčali, slová naháňali naše kroky. Zahaľoval nás dym z cigary, pripomínalo to tlakovú níz pred búrkou. Videla som, že Ferdinand ma počúva, bol, skrátka, stále tam, v srdci mal vždy otvorené, púšťal slová dovnútra a bol ochotný prijať takmer čokoľvek. Cvičila som sa v písaní tak, že som mu rozprávala, nad čím premýšľam, a on hovoril, že by som sa mala venovať literatúre a tak skrotiť svojich démonov, videl vo mne čosi, čo mohlo používať zároveň cukor i bič. Vždy, keď som sa odmlčala, zahmkal a ja som si predstavovala, že som práve povedala čosi, čo by sa dalo použiť v naozajstnej knihe. Chcela som ho vyskúšať a použiť ukradnutý citát, a tak som prudko zastala, chytila som ho za rameno a zašepkala som:

– Moc, ktorú nad nami majú mŕtvi, spočíva v tom, že veríme, že nás stále vidia.

Pozrela som sa na Ferdinanda.

Zahmkal.

Ležali sme na perinách v cudzej izbe, oblečení, akoby nás kabáty mohli ochrániť, hoci sme vedeli, že je neskoro, jeden druhého sme stratili, kým sme sa pokúšali nájsť seba samých alebo toho druhého. Táto láska sa narodila mŕtva, bola to možná nemožnosť alebo nemožná možnosť, dôvody sme nepoznali, a ak by sme ich aj poznali, ochoreli by sme z nich ešte viac. Otrávil som sa liekmi toho druhého, hoci Ferdinandova choroba sídlila v mysli a tá moja v pľúcach. Končekmi prstov som mu prechádzala po rašiacej brade a on mne po tvári, mal tenké, jemné prsty, akoby v detstve hrával na nejakom sláčikovom nástroji. Naše pohľady sa stretli a minuli, a pokračovali do nekonečna. Človek, ktorý sa zahľadí do očí druhého, uvidí tie najneuveriteľnejšie veci. V zrkadle je všetko obrátené, pomyslela som si, prečo zatiaľ nikto nevynašiel zrkadlové zrkadlo, aby som sa videla tak, ako ma videl on? Nevedela som, či vidí

zmenu, ktorú som cítila, veď všetko to, čo urobil s mojím vnútrom, sa predsa muselo nejako prejaviť? Ak by som Ferdinanda nestretla, všetci by ma videli nesprávne, nikdy by som sa nestala tým, kým som sa mala stať, uvedomila som si a chcela som Ferdinanda udrieť. Chytil ma za ruku, pevne, akoby ho nejaký duch varoval.

Nepamätám si, čím som sa ospravedlnila, pamätám si len, že potom nezahmkal. Iba ma zľahka pohladkal po vlasoch. Nastalo ticho.

– Ale máš ma rád, napriek všetkému? – ozvala som sa napokon.

– Ani nevieš ako, – odvetil.

Usmial sa, nekonečne smutne. Blížil sa k čomusi, čo som sa bála si predstaviť, a chcela som, aby som si to ani predstaviť nedokázala. Dlho som ho ťahala nahor, tak ako ma ťahal nahor on, keď sme sa prvýkrát stretli, vedel totiž, ako zvládnuť nemožné, ako napísať román. Ten dar mi podával hrdó ako vázu, a hoci som videla lep na okrajoch črepín, páčilo sa mi, že sa tvári, akoby sa váza nerozbila. Tvárila som sa rovnako hrdó a z vďaky som mu podarovala srdce, hoci som vedela, že rozbije aj to.

Ten román som nikdy nenapísala. Namiesto neho som napísala učebnicu matematiky, bolo to istejšie, v matematike mi nehrozil pád do priepasti. Ferdinand, naopak, k tej priepasti smeroval neochvejne, bol čoraz ťažší, kým ja stále silnejšia, no zároveň krehkejšia, a to tým viac, čím jasnejšie som si uvedomovala, ako málo rozumiem svetu. Akoby sa tá priepasť zväčšovala a všetko stálo na ostrí noža, tiché morské hlbiny i besniace vlny, konečné víťazstvo i nekonečné zatratenie.

– Ferdinand? – ozvala som sa rozochvene.

Pristúpil, jeho dych na mojich ústach. Zatvorila som oči

a dotkli sme sa perami, horelo mi v hrudi, žalúdku i nižšie. Moje telo sa stalo iným telom, bolo moje a zároveň nebolo, a ja som chcela byť tým druhým telom.

Kým som nestretla Ferdinanda, netušila som, aká nemilosrdná je láska. Na okamih sa zľutujem sama nad sebou a pochopím, že by som dieťa mala mať radšej s niekým živým. Musím nájsť Samuela. Ďalší pokus o lásku, tentoraz inú.

Všetci sú od hlavy po päty oblečení v bielom ako členovia náboženskej sekty a na to, že ide koniec-koncov o šport, sa pohybujú pozoruhodne málo. Súčasťou hry je pitie čaju, jeden zápas môže trvať aj celé dni, preto som bola zvedavá iba na koniec. Alebo som mala aj iný, tajný dôvod. Blížila sa jar, bol jeden z tých jasných večerov. Pricestovala som sem lietadlom, vo veľkej výške, a teraz zapúšťam korene na obrovskom trávniku. Vystriem si skrčené nohy, akoby som posediačky cvičila gymnastiku, nech Samuel vidí, že nielen on sa udržiaava vo forme.

Keď som sa s ním na jednej konferencii tu v Írsku zoznámila, v mysli som si ho chcela premeniť na binárny kód. Ferdinand zomrel iba nedávno, a hoci som sa tej straty dlho bála, udiala sa rýchlo, Ferdinand jednoducho prestal dýchať, akoby sa vzniesol albatros, a odvtedy som sa pokúšala predstavovať si Samuela ako jednotky a nuly, ale nedarilo sa mi to. Nechcela som, aby bol príliš skutočný, pretože som sa bála, že stratím aj jeho. Samuel si vypočul moju prednášku na veľkej a medzinárodnej konferencii matematikov, netušila som, že je v publiku, že ma vidí a má preto náskok. Uvedomila som si to až na druhý deň pri raňajkách v hoteli.

Teraz je to živý tvor z mäsa a kostí, práve zviera kriketovú páľku, hlboko sústredený, pripravený vyštartovať. To je vlastne lož, Samuel len tak stojí na konci ihriska, akoby čakal, že ho

do hlavy zasiahne meteorit, a ja si spomínam, ako neznesiteľne osamelá som bola ako dieťa, keď som sa hrala s ostatnými deťmi, tá osamelosť bola taká silná, až to celé odrazu dávalo zmysel. Ani Samuel už nie je najmladší, určite sa rýchlo unaví. Keď si ma všimol, zamávala som mu, zvláštne gesto, akoby som zdravila nejakého krpca. Vydýchla som si, keď mi Samuel zamával späť, oboma rukami, možno je citovejšie založený ako ja. To by však bola priam senzácia. Slnko sa skláňa nad obzor a Samuel zamieri ku mne, sčerviením, akoby som čakala, že ma chce vyzvať do tanca.

– Dobrý deň.

– Dobrý deň.

– Vyhrávate?

– Vyhrávame.

Samuel sa nehýbe, akoby nemal rád ľudí, teda, okrem mňa. Všetko to neznesiteľne trápne skracovanie vzdialenosti znesieme, pretože nás vzájomne zblízuje. Naťahujem si nohy, aby som ukázala, že mám kolená v poriadku, a Samuel zamieri späť na svoje miesto.

Zápas sa naveľa predsa len skončí, v duchu si poviem, že remízou, nechcem sa nikoho dotknúť. Nemám, koho by som napodobňovala, a tak váhavo vstanem, oprášim si trávu z nohavíc a chcem zmiznúť, kým si moju bezradnosť niekto všimne. Odrazu sa opäť blíži Samuel, rýchlymi krokmi, ako keď si spomenieme, že v odchádzajúcom vlaku sme si na poličke v kupé zabudli dáždňik alebo dieťa.

– Podte, – povie Samuel, také krátke slovo, a ako môže o všetkom rozhodnúť.

Vojdeme do šatne plnej cudzích mužov v bielom, hľadia na mňa, akoby sa na mne zabávali. Samuel mi oznámi, že ide do sprchy. Bezradne sa naňho pozriem, strieľaš si zo mňa?

Mám ostať tu, sama s členmi Ku-Klux-Klanu, a predstavovať si, ako si len o poschodie nižšie celkom nahý? V duchu vidím Samuelovo nahé telo, mužné ramená, mäkké brucho, jemnú pokožku, a podľa mňa vyzerá lákavo aj to, čo má medzi nohami, neuveriteľné. Keď znova otvorím oči, Samuel je preč, rozprávam sa s jeho spoluhráčmi, matematika však nesprávne publiku veľa nepovie, muži prikyvujú a híkajú na nesprávnych miestach a ani ja sama si celkom nerozumiem. Myslím len na nahého Samuela, možno priamo pod mojimi nohami, ak by som cez podlahu prestrčila ruky, mohla by som mu našampónovať vlasy. Podľa mňa má neobyčajne pekné vlasy, také americké. Moje sú skôr plavé.

– Ideme? – opýta sa Samuel už s čistými ušami.

Vonia mydlom. Často zosmutniem, keď spoznám nejakú vôňu, ako keď som bola malá a zabárala som nos do maminých šiat. Vyjdeme do ulíc, ako do ulíc vychádzali ľudia stáročia pred nami, no napriek tomu máme pocit, že sme jedineční. Okolo nás prebehne akýsi pes a ja si všimnem, že Samuel sa v okamihu zmení, a zmení sa ešte viac, keď pes vzápätí prejde okolo policajta. Rozprávam Samuelovi, že v tom bielom drese on i ostatní hráči vyzerali, akoby ušli z psychiatrie, a že som chcela byť tým chlapíkom v búde, ktorý počíta body. To som vraj pokojne mohla, nemusela som si odsadnúť až za strom. Odvetím, že aj odtiaľ to bolo pekné, pretože mi stromy pripomínali jeho a okrem toho som mala výhľad na krvavý západ slnka.

Pýtam sa Samuela, či vie, že ľudia, asi nejakí pôvodní obyvatelia, kedysi verili, že zapadajúce slnko skutočne krváca a že už nevyjde, ak mu neobetujú niekoho spomedzi seba. Samuel pritaká, ten film videl a ja sa cítim trápne, pretože som si myslela, že mu hovorím novinku.

Nie sme si blízki, len kráčame vedľa seba, akoby sme jeden do druhého vkĺzli, ak by sme sa príliš priblížili, stali by sme sa jedným človekom. Odkiaľ sa berie tá spolupatričnosť? Vlastne sa vôbec nepoznáme. Vidíme sa iba druhý raz, nikdy sme spolu netelefonovali, keď s niekým telefonujem v angličtine, môj hlas poletuje ako opitý vták. Simone Weilová raz napísala, že každý človek mlčky volá po tom, aby ho ostatní čítali úplne inak, a ja Samuela čítam ako čítal Witold Gombrowicz Simone Weilovú: „Keď sa na ňu dívam, začudovane sa pýtam, nie, či existuje Boh, ale ako, pomocou akého kúzla sa táto žena dokázala vyrovnat' s tým, čo mňa trhá na kusy?“ Tí dvaja sú protiklady, možno sme protiklady aj ja a Samuel, alebo sme obaja zároveň Weilovou i Gombrowiczom, a preto úplne rovnakí.

Samuel chce ísť so mnou do izby, nič nevraví, ale ja som nie som mechom udretá, niekedy si dokonca pripadám jasnozrivá. Okrem toho, s istotou nie sme sesternica a bratanec. Spomeniem si, že mám na nohavičkách dierku, objavila som ju, keď som sa chystala na zápas, a nestihla som sa prezliecť. Poviem si, že pán-boh chce, aby som si dnes nohavičky nevyzliekala. Potom však Samuelovi poviem, aby chvíľu počkal, a prebehnem cez ulicu do telefónnej búdky. Zavolám Ferdinandovi, ktorý je „na druhej strane“, a chcem od neho radu. Ferdinand sa rozosmeje. „Ako keby mu záležalo na dierke v nohavičkách...“ Čítala som, že to Lilith, Adamova prvá žena, naviedla ľudí, aby spolu spávali, Ferdinand zasa vraví, že žena otehotnie týždeň po poslednom dni menštruácie. Ako na to stvoriteľ prišiel, je mi záhadou, ale nápad, aby som tam dole mala krvácajúci otvor, svedčí o tom, že náš Pán je sadista. Ja však nie som Lilith, a tak rozmýšľam, aké následky mi hrozia, ako sa po mne rozlezie nešťastie a uloží sa ako čosi hnusné a zelené okolo zlého svedomia človečika, ktorého mám v sebe. Dieťa mi tú zelenú masu vytlačí do krku a ja sa budem

bát, že dieťa vyvraciam, predtým som sa bála, že vyvrátim vlastné srdce, teraz sa obávam, že sa takto predčasne rozlúčim s dieťaťom. Prehltám a prehltám, volám o pomoc, a Samuel mi pomôže. Usadí ma na nepohodlnú stoličku hotelovej izby, vytiahne z písacieho stola zásuvku, použije ju ako podložku pod moje nohy a so slovami Aký pekný popolník! zvesí zo stropu kryt požiarneho hlásiča. Popolník mi vtisne do jednej ruky, medzi prsty druhej mi vloží cigaru, zapáli mi ju, pričom mi takmer podpáli môj dlhý nos. Popolník si presuniem na vrch brucha, ktoré mi vytíča čoraz viac, cmúľam cigaru a vtahujem dym do pľúc, som prirodzený talent, cítim, ako sa dieťa upokojuje, čas plynie, dieťa prestáva kopať, scvrkne sa a v akomsi finále zo mňa so zuchnutím vyklzne.

To sa nesmie stať. Samuel je milý človek a ani ja nie som stelesnené zlo, múdrejšie bude, ak sa so Samuelom najprv lepšie spoznáme. Budeme si navzájom sedieť na rukách ako vrabce, ako sa píše na jednom čínskom koláčiku šťastia, čo som dostala, hoci zatiaľ neviem, ako sa to s tým sedením robí. Ferdinand poletuje okolo a bráni mi v mojich pocitoch, a ja ani neviem, či som vôbec na dieťa pripravená. Ani slovom nechcem spomenúť pľúcnu chorobu ako ospravedlnenie, to slovo by zatienilo všetko, čo som doteraz povedala. Vždy som bola k sebe úprimná a zároveň som sa celý čas zásadne mýlila tak ako všetci ostatní, najviac sme mimo, keď si práve myslíme, že si nalievame čisté víno a naopak. So Samuelom v Dubline sa nateraz musím rozlúčiť.

Stojíme oproti sebe dve minúty, akoby sme jeden do druhého chceli vstúpiť. Je to tichý okamih, zdanlivo sa nič nedeje. Ja však viem, že teraz sa niečo začína, všetko to jasne vidím pred sebou. Čosi si uvedomím. Som presvedčená, že sa dokážeme smiať spoločne. Opäť sa uvidíme.

MÔŽEM PREZRADIŤ, že som učiteľka. Možno bude lepšie, ak prezradím viac. Vyučujem matematiku, a ak som to už spomínala, tak len preto, že tomu sama celkom neverím... Netrápi ma, že sa opičím po ostatných a chcem každý mesiac dostávať výplatnú pásku ako normálni ľudia, skôr si vyčítam, že som prispôsobivá ako krysa, na prostredí mi, zdá sa, vôbec nezáleží, také či onaké, nejavím príznaky, že by mi na tom záležalo... Vkráčať do osudovej triedy, pomaly ako na šibenicu, nastaviť čelo búrke, aby ma nezvalila... Tu neexistujú hranice, žiaci bez všetkého prekračujú čiary, ktoré som im vytýčila, a ak pre zmenu zachovávajú odstup, som to ja, čo ich láka na sladkosti... Občas mám pocit, že som úplne stratená, stále sa čelom opieram o stenu a pridžmam sa zárubne, aby som kamsi nezmizla... Ak dám najavo neistotu, bude, prirodzene, použitá proti mne a musím tiež tajiť pľúcnu chorobu, a tak sa pokúšam prehĺtať kašeľ ako tabletku. S akými dlhodobými následkami, to sa nikdy nedozviem, odpoveď sa ukrýva príliš hlboko. Zdalo sa mi, že vyučovať v sivej škole takmer bez okien a dverí je dobrý nápad, hoci sa mi nechce veriť, že som bola stvorená pre toto... Musím myslieť na všetko a veriť všetkému, čo poviem, znova a znova objavovať Ameriku, a ak sa niečo pokúsím prejsť mlčaním, žiaci to okamžite odhalia... Počujem, že sa na čosi pýtajú, ale otázke nerozumiem, tak ľahko ma dokážu zmiast' zvuky, ktoré vydávajú, nehovoriac o tom, ako sa mi krúti hlava zo slov; zo všetkého, čo mi žiaci hovoria o svojich silných liekoch, o diagnózach, s ktorými sa maznajú ako s mačkou,

o Božej láske... Odhaľujú predou mnou svoje životy s rovnakou samozrejmou, ako sa odhaľuje exhibicionista v kríkoch, a ak im na oplátku neukážem kúsok zo seba, tak sa to nepočíta, vtedy som iba stroj.

Žiaci nie sú ani deti, ani dospelí, dokážem odhadnúť, ktorí z nich sa v živote nestratia a ktorí skončia pod mostom, hoci o túto jasnozrivosť nestojím... Pokúšam sa ju pred žiakmi skryť v obave, aby sa moje predtuchy nepotvrdili... Cítila by som sa vinná... Chcem žiakov naučiť všetko, čo naučil môj strýko o matematike mňa, bojím sa však, že sa na žiakov príliš naviazem, raz už som ich omylom oslovila „deti moje“... Niektorí sa pokúšajú zabiť, ako nedávno, tá nepríjemná udalosť s ponožkou, s hrubou bavlnenou ponožkou bez poriadnej päty, ponožky som žiakom odporučila ja, ale zabudla som dodať, že sa naťahujú na nohy, nepchajú sa do krku... Žiaci so samovražednými sklonmi sú všade, rozmyšľám, či s tým mám niečo spoločné... Prehltajú tabletky ako cukríky, vešajú sa von z okien, viažu si lano okolo členka... Vo vnútornom vrecku nosia list, v ktorom vysvetľujú, že to celé bolo volaním o pomoc, je to také zlé... Ja sa zasa neustále obávam, že sa im to popletie a namiesto seba zabijú mňa... Odkedy som nastúpila do práce, mám strach, že celý svoj život spotrebujem na žiakov a že ostanem v tejto triede, až kým zo mňa nič neostane... Až neostane ani kúsok z mojich snov o písaní... Stále mi však z toho vychádza, že neexistuje iné miesto, kde by som bola radšej, tu sa aspoň nemôžem utápať v rojčení o Samuelovi, tu je skutočnosť príliš citelná.

– Teraz ma sledujte, – vyzvem žiakov... – Poviem vám čosi naozaj zaujímavé! Nikto si však tú zaujímavosť neuvedomí, a keď opakujem vzorce, ktoré pre mňa toľko znamenajú, žiaci si povzdychnú, toto už predsa počuli... Nikdy neviem, či sa

im moje slová navždy vyryjú do pamäti, alebo na ne okamžite zabudnú... – Do kúta! – rozkážem. Nikto sa nedvíha, a tak sa do kúta musím postaviť ja, aby si žiaci pomysleli, že som si to prikázala sama... Stojím v kúte a počítam lykožrúty v stene. Poviem si, že by som mala byť niekým, kto by mi mohol byť sympatický.

Riaditeľ školy vyzerá ako Lucifer, aj keď sa schováva za volantom auta, jeho tvár a košeľa majú rovnakú farbu... Na poradách sa bije do prs, hovorí o peniazoch, ktoré môžeme zarobiť na najpostihnutejších žiakoch, existuje toľko pornových programov, rozpráva o tom, akoby šlo hlavne o dobro žiakov... Cítim, že musím prikyvovať a usmievať sa, asi si myslí, že s ním flirtujem... Najhoršie je, že to vlastne aj robím... Po porade vždy chce, aby som ostala, číta mi básne, ktoré zložil, a ja nemám inú možnosť než predstierať, že ma dojali... Prajem si, aby ho niekto sťal, to by však bolo rovnaké, ako odseknúť hlavu jednobunkovcovi, a tak radšej rezignovane rozmýšľam, ako odstrániť časti vlastného tela.

Chýba mi Samuel? Áno, samozrejme... Chýbal mi od prvej chvíle, čo som ho uvidela... Teraz uviazol v nekonečnom kriketovom zápase, kde hasne všetka slepá túžba... Nerozumiem vzdialenosti medzi mnou a Samuelom, je ako tabuľa na severnom póle, ktorá ukazuje, ktorým smerom leží Moskva... Akoby mi nestačil dych, aby sme sa mohli k sebe priblížiť... On však netuší, aká som chorá, a ja sa neodvážim zavolať mu a povedať mu to... Tvárim sa, že Samuel je v lese hneď za oknami triedy, tomu sa dá uveriť, a ja mám v tom lese chatu, ak už nič iné, veriť je ľahšie než dúfať, dúfam, že je hneď za dverami, ktoré môžem kedykoľvek otvoriť, a potom ho nájdem niekde na strome... To by som však musela nabrať odvalu a zodvihnúť hlavu.

Je to stále silnejšie, Samuel, teda budúcnosť, mi chýba o to viac, o čo hlbšie sa vraciam do minulosti, mŕtvolne modrá Ferdinandových nôh sa mi rozlieza po nohách... Je ťažké povedať, kde sa končí Ferdinand a začínam sa ja, je ako moje siamské dvojča, myslela som si, že nás oddelili, no on mi neustále šliape na päty, lepí sa na mňa ako psie hovienko na topánku... Jeden z mála ľudí, ktorých som naozaj milovala, a ako za trest nikoho nenávidím viac, to je ten najtvrdší trest. Ak by som ho iba nenávidela, všetko by bolo ľahšie.

Vo vlaku, ktorý ma vezie do školy, s Ferdinandom nahlas diskutujem, ešte stále sa naňho hnevám, rozoberám, či temnota zabrala priveľa miesta a tak, Ferdinand počúva moje náreky, horekovanie stvorenia, ktoré nemá dosť chrbtovej kosti, aby samo nieslo všetky nezodpovedané otázky... Počúvam osamelý blúdiaci hlas a je to takmer neznesiteľné, také smutné, nikto mu neodpovedá! Rozplačem sa... Ferdinand nemohol zomrieť iba preto, aby som mohla žiť, a napriek tomu premýšľam, či niektorí musia zahynúť, aby to tí druhí zvládli... Najsilnejším dôkazom toho je predsa transplantácia pľúc, ktorú si tak vrúčne prajem, moje pľúca kolabujú. Predstava, ako horúčkovito som sa držala na hladine, kým Ferdinand klesal a klesal... Bolo to vo Francúzsku, stáli sme na balkóne v meste svetiel, Ferdinand však vnímal iba tmu ako v pivnici... Tá temnota ho desila, skutočnú tmu zažil naposledy ako dieťa, rozprával mi o tom, často sme sa delili o príhody z detstva, a teraz mu kdesi vnútri narástla boľavá hrča, žltá a mokvajúca, bola čoraz väčšia, šírila sa, kým on sedel na zábradlí a balansoval na hrane, netrvalo dlho a chodil zhrbený ako starec, hoci bol iba v polovičke života... Myslel si, že ho prenasledujú, choroba mu tvrdila, že mu idú po krku, že ho chcú zhodiť, nevedel, kto sú tí oni, iba že existujú na všetkých frontoch, odvšadiaľ sa blížila na